

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ
INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/133/99

STOSUNEK DO RZĄDU I INSTYTUCJI POLITYCZNYCH W SIERPNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- W sierpniu nastąpił dalszy spadek poparcia dla rządu. Odsetek jego zwolenników zmalał z 30% do 26% ogółu badanych, zwiększyła się też liczba przeciwników rządu (z 35% do 39%). Jest to najniższy poziom poparcia dla obecnej koalicji rządowej. Dotychczas nie miała ona tak wielu przeciwników.
- Trzy piąte ankietowanych (60%, wzrost o 6 punktów) źle ocenia wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy, tylko jedna czwarta (26%, spadek o 6 punktów) jest zadowolona z całokształtu jego pracy. Nigdy wcześniej działalność tego rządu nie była źle oceniana przez tak dużą część respondentów. Również społeczne oceny jego polityki gospodarczej nie były dotąd tak krytyczne jak obecnie. Blisko dwie trzecie badanych (64%, wzrost o 3 punkty) uważa, że polityka ta nie stwarza szans poprawy sytuacji gospodarczej, a tylko nieco ponad jedna piąta (22%, spadek o 3 punkty) ma przeciwne zdanie na ten temat.
- Oceny premiera są również najgorsze od chwili powołania go na to stanowisko - ponad połowa ankietowanych wyraża niezadowolenie z tego, że Jerzy Buzek stoi na czele rządu (53%, wzrost o 2 punkty), o połowę mniejsza grupa respondentów (27%, spadek o 6 punktów) deklaruje zadowolenie.
- Po lipcowym spadku notowań obu izb parlamentu obecne oceny ich działalności są nieco lepsze, choć nadal kształtują się na wyraźnie niższym poziomie niż uprzednio. Odsetek dobrych opinii o pracy Sejmu wzrósł z 19% do 23%, a złych zmalał z 62% do 58%. Nastąpiła także poprawa ocen działalności Senatu - z 23% do 26% wzrosła liczba ankietowanych dobrze oceniających jego pracę, nadal jednak przeważają opinie negatywne (49%, spadek o 3 punkty).
- Lipcowe pogorszenie się ocen działalności prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego było krótkotrwałe. Obecnie trzy czwarte ankietowanych (75%, wzrost o 6 punktów) pozytywnie ocenia jego pracę, a tylko co siódmy respondent wypowiada się o niej negatywnie (14%, spadek o 4 punkty).

Okres wakacyjny okazał się niezbyt szczęśliwy dla rządu. Protesty rolników dotyczące cen skupu rzepaku, pszenicy i żyta oraz liczne konflikty wokół interwencyjnego skupu zbóż to tematy, które dominowały w mediach. Trwały protesty przeciwko likwidowaniu kopalń, związki górnicze negatywnie oceniły przeprowadzaną restrukturyzację górnictwa i hutnictwa domagając się dymisji premiera. Problemem są też dodatkowe pieniądze na osłony socjalne dla górników. Stan górnictwa okazał się znacznie gorszy, niż przewidywano. Zły jest także stan PKP i przemysłu zbrojeniowego. Niezbyt optymistyczny obraz gospodarki przedstawił GUS, rośnie deficyt budżetowy.

Negatywnie oceniano przygotowanie reformy ochrony zdrowia i dotychczasowe skutki jej wprowadzenia. Sejm skrytykował działania rządu w dziedzinie bezpieczeństwa publicznego. Bardzo źle oceniana jest praca ZUS, premier osobiście przejął nadzór nad wdrażaniem reformy emerytalnej. Media informowały także m.in. o krytycznych ocenach - na forum międzynarodowym - rządowego raportu o przestrzeganiu praw człowieka.

STOSUNEK DO RZĄDU

Kumulacja obaw związanych z równoczesnym wprowadzaniem ważnych reform, napięcia społeczne i krytyczny obraz sytuacji w kraju, jaki dominował w mediach w okresie poprzedzającym sondaż¹, wpłynęły zapewne na wzrost krytycyzmu wobec działalności rządu i dalszy spadek poparcia dla niego.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (111), 4-10 sierpnia ‘99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1030).

W porównaniu z ubiegłym miesiącem liczba osób popierających rząd zmalała o 4 punkty procentowe, o tyle samo zwiększył się odsetek jego przeciwników. Obecnie przeciwnicy rządu (39%) zdecydowanie przeważają nad jego zwolennikami, którzy stanowią tylko jedną czwartą (26%) ankietowanych. Jest to najniższy poziom poparcia dla obecnej koalicji rządowej od początku jej istnienia. Nigdy też nie miała ona tak wielu przeciwników. Warto zauważyć, że spośród wszystkich gabinetów rządowych od początku roku '93 (odkąd prowadzimy systematyczny pomiar) żaden nie miał tak dużego odsetka przeciwników.

Tabela 1

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań															
	'98							'99								
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III ₍₁₎	III ₍₂₎	IV	V	VI	VII	VIII
	w procentach															
Zwolennicy	34	34	37	34	36	37	40	36	36	35	27	31	32	36	30	26
Przeciwnicy	24	26	23	24	22	21	20	27	33	35	37	37	32	31	35	39
Obojętni	38	37	36	37	36	37	36	33	28	27	31	28	33	27	30	31
Trudno powiedzieć	4	3	4	5	6	5	3	4	3	3	5	4	3	5	5	4

Największy odsetek zwolenników rządu jest obecnie wśród sympatyków Unii Wolności, nieco mniejszy - w potencjalnym elektoracie AWS, w którym liczba zwolenników rządu zmalała w stosunku do lipca w największym stopniu. Znaczący spadek odsetka zwolenników obecnego gabinetu odnotowujemy wśród wyborców UW i PSL, a jedynie nieznaczny - wśród zdecydowanie przeciwnych temu rządowi sympatyków SLD. Spadek odsetka zwolenników rządu w elektoratach AWS i PSL spowodował przede wszystkim wzrost liczby osób deklarujących obojętność, natomiast wśród wyborców SLD i Unii Wolności istotnie wzrósł odsetek przeciwników rządu. Biorąc pod uwagę fakt, że w lipcu wyraźnie zmalało poparcie dla AWS, można powiedzieć, iż część osób nadal deklarujących sympatię dla tego ugrupowania dystansuje się wobec koalicyjnego rządu.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Stosunek do rządu							
	zwolennicy		obojętni		przeciwnicy		Trudno powiedzieć	
	VII '99	VIII '99	VII '99	VIII '99	VII '99	VIII '99	VII '99	VIII '99
	w procentach							
AWS	73	61	17	26	8	9	2	5
UW	72	65	11	13	15	20	2	2
PSL	28	21	19	25	52	51	2	3
SLD	15	13	21	17	63	69	1	1
Nie zamierzający głosować ²	19	17	37	44	36	34	8	5

OGÓLNA OCENA DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

Obecnie zaledwie jedna czwarta ankietowanych (26%) dobrze ocenia wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy, natomiast większość (60%) - źle. Spadek w porównaniu z lipcem pozytywnych ocen i wzrost negatywnych jest większy niż zmiany w deklaracjach stosunku do rządu. Należy przy tym zauważyć, że nigdy wcześniej działalność obecnego rządu nie była źle oceniana przez tak duży odsetek respondentów. Żaden z poprzednich pięciu gabinetów nie miał tak negatywnych ocen.

Tabela 3

Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?	Wskazania respondentów według terminów badań															
	'98								'99							
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III ₍₁₎	III ₍₂₎	IV	V	VI	VII	VIII
	w procentach															
Dobrze	42	38	39	42	45	44	48	44	34	37	29	32	35	38	32	26
Źle	38	37	36	34	33	31	36	37	53	51	52	51	51	47	54	60
Trudno powiedzieć	20	25	25	24	22	25	16	19	12	12	19	17	14	15	14	14

² „Nie zamierzający głosować” to osoby deklarujące, że na pewno nie wzięłyby udziału w wyborach, gdyby miały one się odbyć w najbliższą niedzielę, lub ci, którzy nie wiedzą, czy wzięłyby w nich udział. W tabelach pominięto potencjalne elektoraty mniejszych partii i ugrupowań politycznych.

Najwięcej złych ocen wystawiają rządowi ankietowani mieszkający na wsi i w dużych aglomeracjach miejskich, respondenci z wykształceniem podstawowym równie często jak ze średnim czy wyższym. Natomiast pozytywne oceny rządu wzrastają wraz z poziomem wykształcenia, co wynika jednak głównie ze zmniejszania się odsetka osób nie mających wyrobionej opinii na temat wyników działalności rządu.

Spośród grup społeczno-zawodowych najbardziej krytyczni są rolnicy, następnie robotnicy wykwalifikowani i pracownicy umysłowi niższego szczebla. Najwięcej osób dobrze oceniających rząd jest wśród pracujących na własny rachunek poza rolnictwem oraz przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji, uczniów i studentów. Opinie o wynikach działalności rządu zależą też od oceny własnych warunków materialnych - im ona gorsza, tym częściej występują negatywne oceny rządu, a im lepsza, tym częstsze są oceny pozytywne.

Opinie o rządzie najbardziej jednak różnicują deklarowane poglądy polityczne - działalność obecnego gabinetu źle ocenia cztery piąte respondentów o orientacji lewicowej, a tylko jedna trzecia o poglądach prawicowych. Z kolei dobre oceny wystawia rządowi jedynie co ósma osoba identyfikująca się z lewicą oraz prawie trzy piąte badanych utożsamiających się z prawicą (zob. tabele aneksowe).

Pozytywne oceny działalności rządu przeważają wśród potencjalnych wyborców AWS i Unii Wolności, negatywne zaś wyraźnie dominują wśród zwolenników PSL i SLD oraz osób nie zamierzających brać udziału w ewentualnych wyborach.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?					
	Dobrze		Źle		Trudno powiedzieć	
	VII '99	VIII '99	VII '99	VIII '99	VII '99	VIII '99
	w procentach					
AWS	84	65	12	26	5	9
UW	71	59	21	37	7	4
PSL	24	14	71	80	5	6
SLD	13	9	82	84	5	6
Nie zamierzający głosować	24	18	56	61	21	21

W porównaniu z lipcem znacznie zmalał odsetek pozytywnych ocen rządu w elektoratach partii tworzących koalicję rządową - w większym stopniu niż wśród osób popierających partie opozycyjne. Spadek odsetka zwolenników AWS dobrze oceniających działalność rządu, a także zarejestrowane w sierpniu dalsze zmniejszenie się poparcia dla tego ugrupowania może świadczyć o nasilającym się w elektoracie AWS niezadowoleniu z poczynań rządu. Największy przyrost negatywnych ocen odnotowaliśmy wśród sympatyków Unii Wolności, nieco mniejszy - w elektoracie AWS, ale zwolenników tej formacji negatywnie oceniających pracę rządu jest obecnie ponad dwa razy więcej niż przed miesiącem.

Znacznie pogorszyły się też oceny działalności rządu wśród potencjalnych wyborców PSL, natomiast niewiele zmieniły się opinie na ten temat w elektoracie SLD, zdecydowanie krytycznym wobec rządu.

OCENA POLITYKI GOSPODARCZEJ RZĄDU

Oceny polityki gospodarczej rządu są także bardziej krytyczne niż w lipcu: blisko dwie trzecie ankietowanych (64%, wzrost o 3 punkty procentowe) sądzi, że polityka obecnego gabinetu nie stwarza szans poprawy sytuacji gospodarczej, a tylko nieco ponad jedna piąta (22%, spadek o 3 punkty) jest przeciwnego zdania. Należy dodać, że społeczne oceny polityki gospodarczej obecnego rządu nigdy dotąd nie były tak złe.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?	Wskazania respondentów według terminów badań														
	'98							'99							
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
w procentach															
Tak	41	37	36	38	39	38	40	38	30	33	28	30	32	25	22
Nie	41	42	44	44	42	40	45	44	58	55	59	55	52	61	64
Trudno powiedzieć	18	20	20	18	19	21	15	18	11	13	13	15	16	14	14

Szczególnie duże zmiany ocen odnotowaliśmy w elektoratach partii tworzących koalicję rządową: prawie jedna czwarta potencjalnych wyborców AWS, a także Unii Wolności straciła nadzieję na poprawę stanu gospodarki. Część zaczęła negatywnie oceniać politykę gospodarczą rządu - szczególnie sympatycy Unii Wolności, pozostali natomiast powstrzymali się od wyrażenia opinii na ten temat. Świadczy to o wyraźnym rozczarowaniu działalnością rządu w tej dziedzinie wśród jego potencjalnych zwolenników.

Tabela 6

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?					
	Tak		Nie		Trudno powiedzieć	
	VII '99	VIII '99	VII '99	VIII '99	VII '99	VIII '99
	w procentach					
AWS	70	47	24	34	6	19
UW	77	53	20	34	3	13
PSL	21	14	70	78	9	8
SLD	9	12	85	85	6	3
Nie zamierzający głosować	14	16	66	67	20	17

W elektoracie PSL spadek odsetka osób spodziewających się poprawy sytuacji gospodarczej doprowadził do wzrostu liczby pesymistów w tym względzie. Zwolennicy SLD oraz osoby nie zamierzające brać udziału w wyborach zmienili swoje opinie o polityce gospodarczej jedynie nieznacznie, choć warto odnotować pewną poprawę ocen wśród sympatyków SLD.

Ogólnie rzecz biorąc, opinie o polityce gospodarczej rządu zależą przede wszystkim od orientacji politycznej ankietowanych. O ile jednak wśród osób deklarujących poglądy lewicowe czy centrowe zdecydowanie przeważają oceny negatywne, o tyle wśród respondentów o orientacji prawicowej - w większości popierających obecny rząd - odsetki pesymistów i optymistów się równoważą (po 42%).

Oceny polityki gospodarczej wyraźnie też związane są z sytuacją materialną ankietowanych - zła sytuacja i niskie dochody na osobę sprzyjają negatywnym opiniom. Natomiast im wyższe wykształcenie, tym więcej respondentów pozytywnie ocenia politykę gospodarczą rządu.

Najwięcej pesymistów znajdujemy wśród rolników, robotników wykwalifikowanych, pracowników umysłowych niższego szczebla i bezrobotnych, natomiast optymizmem wyróżniają się uczniowie i studenci, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz osoby pracujące na własny rachunek poza rolnictwem.

AKCEPTACJA PREMIERA

W porównaniu z lipcem pogorszyły się oceny premiera. Ponad połowa ankietowanych wyraża niezadowolenie z tego, że Jerzy Buzek stoi na czele rządu (53%, wzrost o 2 punkty), o połowę mniejsza grupa (27%, spadek o 6 punktów) deklaruje zadowolenie. Notowania premiera Jerzego Buzka są najgorsze od chwili powołania go na to stanowisko. Tak złych ocen nie miał żaden z poprzednich premierów III RP.

Tabela 7

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?	Wskazania respondentów według terminów badań														
	'98							'99							
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III ₍₁₎	IV	V	VI	VII	VIII
	w procentach														
Tak	42	40	41	44	45	47	48	47	40	38	36	35	37	33	27
Nie	35	33	33	30	30	28	31	33	44	44	45	47	42	51	53
Trudno powiedzieć	23	26	25	26	25	25	21	19	16	17	19	18	21	17	20

Spółeczne zróżnicowanie aprobaty osoby premiera jest bardzo podobne do różnic w ocenie polityki gospodarczej rządu (zob. tabele aneksowe).

Największy wpływ na zadowolenie bądź niezadowolenie z osoby premiera mają - podobnie jak w innych kwestiach dotyczących rządu - deklarowane poglądy polityczne ankietowanych oraz preferencje wyborcze. Wśród osób o orientacji lewicowej lub centrowej przeważa niezadowolenie, a wśród deklarujących poglądy prawicowe - aprobata. Jeśli chodzi o preferencje partyjne, to w porównaniu z lipcem premier stosunkowo najwięcej stracił w opinii zwolenników własnego ugrupowania politycznego (spadek odsetka zadowolonych o 17 punktów i wzrost odsetka niezadowolonych o 15 punktów), nieco mniej - wśród sympatyków Unii Wolności. Zmniejszeniu się liczby zadowolonych z osoby premiera towarzyszy prawie taki sam wzrost odsetka osób niezadowolonych wśród sympatyków obu ugrupowań. Nadal jednak zdecydowanie przeważa wśród nich aprobata premiera, przeciwnie niż w elektoratach partii opozycyjnych - PSL i SLD - oraz wśród osób nie zamierzających brać udziału w wyborach.

Tabela 8

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?					
	Tak		Nie		Trudno powiedzieć	
	VII '99	VIII '99	VII '99	VIII '99	VII '99	VIII '99
	w procentach					
AWS	83	66	8	23	9	11
UW	71	58	22	34	7	8
PSL	24	20	72	66	5	14
SLD	18	11	74	80	8	9
Nie zamierzający głosować	22	19	54	51	24	30

Zauważmy, że o ile wśród sympatyków SLD spadkowi zadowolenia z osoby premiera towarzyszy również wzrost odsetka niezadowolonych, o tyle w elektoracie PSL spadek zadowolenia powiązany jest także ze zmniejszeniem się odsetka niezadowolonych, za to prawie trzykrotnie wzrosła liczba osób powstrzymujących się od wyrażenia opinii na ten temat. Podobne zjawisko - choć na mniejszą skalę - wystąpiło także wśród respondentów, którzy deklarują, że nie wzięliby udziału w wyborach.

OCENY INNYCH INSTYTUCJI WŁADZY

Po lipcowym pogorszeniu się notowań obu izb parlamentu obecne oceny ich działalności są nieco lepsze, choć nadal kształtują się na wyraźnie niższym poziomie niż uprzednio. Odsetek dobrych ocen pracy Sejmu wzrósł z 19% do 23%, a ocen złych zmalał z 62% do 58%. Poprawiły się także opinie o działalności Senatu - z 23% do 26% wzrosła liczba ankietowanych dobrze oceniających jego pracę, nadal jednak zdecydowanie przeważają, podobnie jak w przypadku Sejmu, opinie negatywne (spadek z 52% do 49%).

Tabela 9. Oceny instytucji politycznych

Oceniane instytucje	Oceny*	Wskazania respondentów według terminów badań												Zmiany VII-VIII	
		VIII '98	IX '98	X '98	XI '98	XII '98	I '99	II '99	III '99	IV '99	V '99	VI '99	VII '99		VIII '99
		w procentach													
Senat	dobra	42	46	47	48	50	40	37	35	33	33	33	23	26	+3
	zła	39	38	32	30	35	35	45	44	43	45	40	52	49	-3
Sejm	dobra	38	45	45	44	48	37	33	30	31	29	32	19	23	+4
	zła	47	42	40	41	41	45	54	54	50	55	47	62	58	-4

* W tabeli pominięto „trudno powiedzieć”.

Najbardziej krytyczni w ocenie działalności Sejmu są rolnicy oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla, mieszkańcy dużych miast, a także wsi, ankietowani źle oceniający własne warunki materialne, deklarujący poglądy lewicowe i centrowe. Stosunkowo najczęściej dobrych ocen wystawiają Sejmowi przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz robotnicy wykwalifikowani, osoby znajdujące się w dobrej sytuacji materialnej i finansowej, respondenci o poglądach prawicowych. Podobnie jest w przypadku opinii o Senacie, z tym że do najbardziej krytycznych wobec jego działalności należą także bezrobotni, a wśród pozytywnie oceniających pracę Senatu kadra kierownicza i inteligencja wystawia mu dobre oceny równie często jak pracujący na własny rachunek poza rolnictwem (zob. tabele aneksowe).

W potencjalnych elektoratach najwięcej osób negatywnie oceniających pracę Sejmu jest wśród sympatyków SLD (65%) i PSL (63%), ale niewiele mniej krytyczni są też wyborcy Unii Wolności (59%). Nawet wśród zwolenników AWS oceny złe (45%) nieco przeważają nad dobrymi (40%). Inaczej jest w przypadku Senatu. Wprawdzie negatywne oceny także dominują w elektoracie SLD (63%) i - w mniejszym stopniu - PSL (49% wobec 28% pozytywnych), ale sympatycy AWS wyraźnie częściej oceniają jego pracę dobrze (52%) niż źle (32%), a w elektoracie Unii Wolności oceny dobre (42%) i złe (41%) się równoważą.

Lipcowe pogorszenie się opinii o działalności prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego było krótkotrwałe. Obecnie trzy czwarte ankietowanych (75%, wzrost o 6 punktów) - tak jak to miało miejsce wcześniej - pozytywnie ocenia jego pracę.

Tabela 10. Oceny instytucji politycznych

Oceniane instytucje	Oceny*	Wskazania respondentów według terminów badań													Zmiana VII-VIII
		VIII '98	IX '98	X '98	XI '98	XII '98	I '99	II '99	III '99	IV '99	V '99	VI '99	VII '99	VIII '99	
		w procentach													
Prezydent	dobra	74	80	74	75	73	74	73	73	75	78	76	69	75	+6
	zła	16	14	16	15	18	17	16	17	14	14	13	18	14	-4

* W tabeli pominięto „trudno powiedzieć”.

Opinie o działalności prezydenta są stosunkowo mało zróżnicowane społecznie. Należy jednak odnotować, że szczególnie dużo negatywnych ocen wystawiają prezydentowi rolnicy (37%), stąd też, ogólnie rzecz biorąc, większym niż inni krytycyzmem wobec działalności prezydenta wyróżniają się ankietowani z wykształceniem podstawowym i mieszkańcy wsi. Negatywne oceny częstsze są też wśród bezrobotnych oraz uczniów i studentów. Trzeba dodać, że negatywnym ocenom sprzyja zła sytuacja materialna badanych.

Oceny działalności prezydenta podlegają silnemu wpływowi poglądów politycznych ankietowanych. Najwięcej osób dobrze oceniających jego pracę jest wśród deklarujących poglądy lewicowe (90%), nieco mniej - centrowe (81%), natomiast wyraźnie mniej wśród badanych o przekonaniach prawicowych (64%). Negatywnym opiniom sprzyja religijność badanych, mierzona częstością udziału w praktykach religijnych.

Dobrymi ocenami urzędu prezydenta wyróżnia się potencjalny elektorat SLD (92%), ale i wśród sympatyków innych partii i ugrupowań pozytywne opinie zdecydowanie przeważają nad negatywnymi: działalność prezydenta dobrze ocenia wyrażna większość zarówno elektoratu PSL (78%), jak i Unii Wolności (73%) czy AWS (70%).

★

★

★

W sierpniu nastąpiło dalsze pogorszenie się ocen wyników pracy rządu i notowań premiera, osiągając najniższy poziom od początku ich działalności. Najniższy jest również poziom poparcia dla obecnego rządu, który nigdy przedtem nie miał tak wielu przeciwników.

Oceny działalności obu izb parlamentu - po zarejestrowanym w lipcu wyraźnym spadku notowań - obecnie się poprawiły, choć nadal kształtują się na znacznie niższym poziomie niż uprzednio. Oceny urzędu prezydenta - po chwilowym pogorszeniu - powróciły do poprzedniego poziomu, utrzymującego się od dłuższego czasu: jego działalność dobrze ocenia trzy czwarte ankietowanych.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Stosunek do rządu

	(%)				
	Zwolennicy	Przeciwnicy	Obojętni	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	39	31	4	1030
Płeć					
Mężczyźni	27	43	27	3	489
Kobiety	25	34	35	5	541
Wiek					
18-24 lat	25	33	36	6	147
25-34	30	31	36	3	182
35-44	25	46	26	2	198
45-54	21	50	26	3	218
55-64	26	38	33	3	117
65 lat i więcej	30	29	34	7	168
Miejsce zamieszkania					
Wieś	20	37	38	5	377
Miasto do 20 tys.	30	33	34	3	122
20 - 100 tys.	31	41	24	4	209
101 - 500 tys.	26	44	27	2	190
501 tys. i więcej mieszk.	30	39	28	2	131
Wykształcenie					
Podstawowe	18	34	41	7	262
Zasadnicze zawodowe	28	37	31	5	299
Średnie	27	42	28	2	374
Wyższe	37	45	18	0	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	41	43	13	4	72
Prac. umysł. niż. szczebla	25	48	26	1	92
Pracownicy fiz.- umysł.	28	31	40	1	93
Robotnicy wykwalifikowani	25	49	24	2	112
Robotnicy niewykwalifik.	27	42	28	2	46
Rolnicy	10	51	30	9	66
Pracujący na własny rach.	38	41	20	1	39
Bierni zawodowo					
Renciści	22	38	34	7	122
Emeryci	30	33	33	4	193
Uczniowie i studenci	30	30	35	4	55
Bezrobotni	19	33	40	9	79
Gospodynie domowe i inni	18	31	49	2	61
Pracuje w:					
sferze budżetowej	32	39	27	3	97
sekt. państw., publicznym	24	45	28	2	100
sp. własc. pryw. i państwa	32	43	24	1	101
sekt. pryw. poza rolnict.	34	37	27	2	178
prywatnym gosp. rolnym	8	50	34	8	79
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	16	41	36	6	154
276 - 399	25	34	33	7	127
400 - 549	28	40	29	2	214
550 - 799	27	43	28	2	154
Powyżej 799 zł	36	52	12	0	137
Ocena własnych war. mater.					
Złe	15	44	33	8	333
Średnie	29	37	31	3	446
Dobre	35	35	30	1	251
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	30	31	33	6	67
Raz w tygodniu	30	32	34	4	534
1-2 razy w miesiącu	25	36	37	2	171
Kilka razy w roku	18	54	24	5	169
W ogóle nie uczestniczy	13	61	18	8	85
Poglądy polityczne					
Lewica	13	67	17	2	302
Centrum	30	33	35	2	280
Prawica	51	21	26	2	207
Trudno powiedzieć	14	26	50	10	240

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy? (%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	60	14	1030
Płeć				
Mężczyźni	27	63	10	489
Kobiety	25	57	18	541
Wiek				
18-24 lat	26	52	22	147
25-34	30	52	18	182
35-44	25	67	8	198
45-54	22	72	5	218
55-64	21	64	15	117
65 lat i więcej	30	49	21	168
Miejsce zamieszkania				
Wieś	21	62	17	377
Miasto do 20 tys.	30	55	16	122
20 - 100 tys.	32	57	11	209
101 - 500 tys.	29	58	13	190
501 tys. i więcej mieszk.	21	68	12	131
Wykształcenie				
Podstawowe	20	60	20	262
Zasadnicze zawodowe	27	60	13	299
Średnie	26	61	13	374
Wyższe	35	58	7	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	38	58	4	72
Prac. umysł. niż. szczebla	29	66	10	92
Pracownicy fiz.- umysł.	26	57	17	93
Robotnicy wykwalifikowani	22	72	5	112
Robotnicy niewykwalifik.	33	57	10	46
Rolnicy	5	83	13	66
Pracujący na własny rach.	39	53	9	39
Bierni zawodowo				
Renciści	21	57	22	122
Emeryci	28	56	17	193
Uczniowie i studenci	48	33	19	55
Bezrobotni	18	63	18	79
Gospodynie domowe i inni	26	58	16	61
Pracuje w:				
sferze budżetowej	30	64	6	97
sekt. państw., publicznym	20	66	14	100
sp. właśc. pryw. i państwa	23	66	10	101
sekt. pryw. poza rolnict.	37	53	10	178
prywatnym gosp. rolnym	5	79	15	79
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	17	70	14	154
276 - 399	25	53	22	127
400 - 549	25	62	13	214
550 - 799	31	58	11	154
Powyżej 799 zł	33	62	5	137
Ocena własnych war. mater.				
Źłe	13	73	14	333
Średnie	30	55	15	446
Dobre	36	51	13	251
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	24	60	16	67
Raz w tygodniu	31	55	14	534
1-2 razy w miesiącu	25	58	17	171
Kilka razy w roku	18	70	12	169
W ogóle nie uczestniczy	11	76	12	85
Poglądy polityczne				
Lewica	13	81	6	302
Centrum	24	65	11	280
Prawica	58	33	9	207
Trudno powiedzieć	16	52	32	240

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	64	14	1030
Płeć				
Mężczyźni	24	67	9	489
Kobiety	21	62	18	541
Wiek				
18-24 lat	25	57	18	147
25-34	32	59	9	182
35-44	21	69	10	198
45-54	18	75	7	218
55-64	18	70	12	117
65 lat i więcej	20	52	28	168
Miejsce zamieszkania				
Wieś	17	66	17	377
Miasto do 20 tys.	22	62	16	122
20 - 100 tys.	29	59	12	209
101 - 500 tys.	28	60	12	190
501 tys.i więcej mieszk.	20	75	5	131
Wykształcenie				
Podstawowe	16	59	25	262
Zasadnicze zawodowe	19	69	11	299
Średnie	25	65	10	374
Wyższe	36	58	6	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	36	57	7	72
Prac. umysł. niż. szczebla	19	75	6	92
Pracownicy fiz.- umysł.	24	60	16	93
Robotnicy wykwalifikowani	16	76	8	112
Robotnicy niewykwalifik.	28	67	5	46
Rolnicy	9	80	11	66
Pracujący na własny rach.	36	53	11	39
Bierni zawodowo				
Renciści	16	62	22	122
Emeryci	20	60	20	193
Uczniowie i studenci	41	32	26	55
Bezrobotni	13	79	8	79
Gospodynie domowe i inni	33	55	12	61
Pracuje w:				
sferze budżetowej	25	66	9	97
sekt. państw., publicznym	16	75	9	100
sp. właśc. pryw. i państwa	26	63	12	101
sekt. pryw. poza rolnictw.	33	58	10	178
prywatnym gosp. rolnym	7	81	13	79
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	14	75	11	154
276 - 399	24	58	18	127
400 - 549	19	66	15	214
550 - 799	22	68	10	154
Powyżej 799 zł	37	59	4	137
Ocena własnych war. mater.				
Złe	10	76	14	333
Średnie	22	63	14	446
Dobre	38	50	12	251
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	29	51	20	67
Raz w tygodniu	25	59	16	534
1-2 razy w miesiącu	23	67	10	171
Kilka razy w roku	17	75	8	169
W ogóle nie uczestniczy	10	80	10	85
Poglądy polityczne				
Lewica	12	82	6	302
Centrum	25	68	7	280
Prawica	42	42	16	207
Trudno powiedzieć	14	57	29	240

Tabela 4. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	53	20	1029
Płeć				
Mężczyźni	29	55	17	489
Kobiety	25	52	23	541
Wiek				
18-24 lat	26	51	23	147
25-34	31	51	19	182
35-44	24	57	19	197
45-54	26	61	13	218
55-64	23	55	21	117
65 lat i więcej	30	43	27	168
Miejsce zamieszkania				
Wieś	24	51	24	376
Miasto do 20 tys.	30	49	21	122
20 - 100 tys.	30	56	14	209
101 - 500 tys.	30	53	16	190
501 tys.i więcej mieszk.	21	59	19	131
Wykształcenie				
Podstawowe	23	52	25	262
Zasadnicze zawodowe	27	53	21	299
Średnie	28	55	17	373
Wyższe	32	55	14	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	36	46	19	72
Prac. umysł. niż. szczebla	24	64	12	92
Pracownicy fiz.- umysł.	20	57	23	93
Robotnicy wykwalifikowani	25	64	11	112
Robotnicy niewykwalifik.	37	41	23	46
Rolnicy	8	69	23	66
Pracujący na własny rach.	33	55	12	38
Bierni zawodowo				
Renciści	25	53	22	122
Emeryci	27	51	22	193
Uczniowie i studenci	49	29	22	55
Bezrobotni	20	53	27	79
Gospodynie domowe i inni	36	43	21	61
Pracuje w:				
sferze budżetowej	19	63	18	97
sekt. państw., publicznym	23	52	25	100
sp. właśc. pryw. i państwa	33	53	14	101
sekt. pryw. poza rolnictw.	32	51	17	177
prywatnym gosp. rolnym	10	66	24	79
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	23	56	21	154
276 - 399	28	45	27	127
400 - 549	24	59	17	214
550 - 799	30	55	15	154
Powyżej 799 zł	35	58	6	137
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	64	21	333
Średnie	31	48	21	446
Dobre	35	49	16	250
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	34	39	27	67
Raz w tygodniu	32	49	20	534
1-2 razy w miesiącu	27	51	22	171
Kilka razy w roku	17	65	19	169
W ogóle nie uczestniczy	12	72	16	85
Poglądy polityczne				
Lewica	13	76	11	302
Centrum	27	54	20	280
Prawica	58	30	12	207
Trudno powiedzieć	17	45	38	240

Tabela 5. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu? (%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	23	58	20	1030
Płeć				
Meżczyźni	26	59	15	489
Kobiety	20	56	24	541
Wiek				
18-24 lat	17	55	29	147
25-34	29	57	15	182
35-44	22	63	15	198
45-54	23	62	14	218
55-64	24	56	20	117
65 lat i więcej	22	49	29	168
Miejsce zamieszkania				
Wieś	19	60	22	377
Miasto do 20 tys.	29	53	18	122
20 - 100 tys.	29	52	19	209
101 - 500 tys.	21	60	19	190
501 tys.i więcej mieszk.	22	61	16	131
Wykształcenie				
Podstawowe	14	55	31	262
Zasadnicze zawodowe	29	53	18	299
Średnie	23	62	15	374
Wyższe	27	61	12	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	35	50	15	72
Prac. umysł. niż. szczebla	20	70	11	92
Pracownicy fiz. - umysł.	22	55	23	93
Robotnicy wykwalifikowani	33	58	9	112
Robotnicy niewykwalifik.	27	57	16	46
Rolnicy	7	81	12	66
Pracujący na własny rach.	29	58	13	39
Bierni zawodowo				
Renciści	17	55	28	122
Emeryci	25	51	24	193
Uczniowie i studenci	15	52	33	55
Bezrobotni	14	59	27	79
Gospodynie domowe i inni	31	51	18	61
Pracuje w:				
sferze budżetowej	28	61	12	97
sekt. państw., publicznym	23	60	16	100
sp. właśc. pryw. i państwa	26	55	19	101
sekt. pryw. poza rolnict.	29	57	14	178
prywatnym gosp. rolnym	6	81	14	79
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	15	61	24	154
276 - 399	22	58	20	127
400 - 549	20	62	17	214
550 - 799	28	56	17	154
Powyżej 799 zł	31	57	12	137
Ocena własnych war. mater.				
Źle	11	64	25	333
Średnie	25	56	19	446
Dobre	34	52	14	251
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	55	20	67
Raz w tygodniu	24	57	19	534
1-2 razy w miesiącu	22	57	21	171
Kilka razy w roku	21	59	19	169
W ogóle nie uczestniczy	16	62	22	85
Poglądy polityczne				
Lewica	23	63	14	302
Centrum	22	63	16	280
Prawica	33	51	16	207
Trudno powiedzieć	15	49	36	240

Tabela 6. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Senatu? (%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	49	25	1030
Płeć				
Meżczyźni	29	50	21	489
Kobiety	24	47	28	541
Wiek				
18-24 lat	21	49	30	147
25-34	34	46	20	182
35-44	26	52	21	198
45-54	23	53	24	218
55-64	27	46	28	117
65 lat i więcej	28	43	29	168
Miejsce zamieszkania				
Wieś	23	49	27	377
Miasto do 20 tys.	31	45	24	122
20 - 100 tys.	31	45	24	209
101 - 500 tys.	25	49	27	190
501 tys.i więcej mieszk.	25	57	18	131
Wykształcenie				
Podstawowe	16	50	34	262
Zasadnicze zawodowe	29	47	25	299
Średnie	30	49	21	374
Wyższe	32	53	14	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	40	41	19	72
Prac. umysł. niż. szczebla	24	58	18	92
Pracownicy fiz. - umysł.	26	42	32	93
Robotnicy wykwalifikowani	34	51	15	112
Robotnicy niewykwalifik.	30	46	25	46
Rolnicy	11	70	19	66
Pracujący na własny rach.	40	43	17	39
Bierni zawodowo				
Renciści	19	51	30	122
Emeryci	29	42	29	193
Uczniowie i studenci	22	45	33	55
Bezrobotni	14	59	27	79
Gospodynie domowe i inni	33	41	27	61
Pracuje w:				
sferze budżetowej	35	47	18	97
sekt. państw., publicznym	28	45	27	100
sp. właśc. pryw. i państwa	27	48	25	101
sekt. pryw. poza rolnict.	37	46	17	178
prywatnym gosp. rolnym	11	66	23	79
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	16	58	26	154
276 - 399	27	52	21	127
400 - 549	25	51	25	214
550 - 799	34	45	21	154
Powyżej 799 zł	34	52	15	137
Ocena własnych war. mater.				
Źle	14	59	27	333
Średnie	28	46	26	446
Dobre	40	41	20	251
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	42	35	23	67
Raz w tygodniu	28	48	24	534
1-2 razy w miesiącu	25	51	24	171
Kilka razy w roku	24	49	27	169
W ogóle nie uczestniczy	11	58	31	85
Poglądy polityczne				
Lewica	23	59	19	302
Centrum	28	50	21	280
Prawica	43	36	20	207
Trudno powiedzieć	14	45	41	240

Tabela 7. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	75	14	11	1030
Płeć				
Mężczyźni	77	16	7	489
Kobiety	73	13	15	541
Wiek				
18-24 lat	67	17	16	147
25-34	77	15	8	182
35-44	77	13	11	198
45-54	81	15	4	218
55-64	75	13	11	117
65 lat i więcej	68	13	19	168
Miejsce zamieszkania				
Wieś	68	18	14	377
Miasto do 20 tys.	82	12	7	122
20 - 100 tys.	80	10	10	209
101 - 500 tys.	77	15	8	190
501 tys.i więcej mieszk.	75	12	13	131
Wykształcenie				
Podstawowe	62	20	18	262
Zasadnicze zawodowe	81	12	7	299
Średnie	79	13	9	374
Wyższe	74	14	12	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	77	7	15	72
Prac. umysł. niż. szczebla	87	10	3	92
Pracownicy fiz.- umysł.	80	8	11	93
Robotnicy wykwalifikowani	83	12	6	112
Robotnicy niewykwalifik.	82	13	5	46
Rolnicy	50	37	14	66
Pracujący na własny rach.	80	13	7	39
Bierni zawodowo				
Renciści	66	15	19	122
Emeryci	76	11	12	193
Uczniowie i studenci	67	21	13	55
Bezrobotni	65	24	11	79
Gospodynie domowe i inni	76	12	12	61
Pracuje w:				
sferze budżetowej	81	9	10	97
sekt. państw., publicznym	83	8	9	100
sp. właśc. pryw. i państwa	78	12	10	101
sekt. pryw. poza rolnict.	84	10	6	178
prywatnym gosp. rolnym	56	32	12	79
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	71	21	9	154
276 - 399	70	18	13	127
400 - 549	81	9	10	214
550 - 799	77	14	9	154
Powyżej 799 zł	82	9	9	137
Ocena własnych war. mater.				
Źłe	67	21	11	333
Średnie	78	12	10	446
Dobre	78	9	12	251
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	21	14	67
Raz w tygodniu	73	15	12	534
1-2 razy w miesiącu	76	15	9	171
Kilka razy w roku	80	10	9	169
W ogóle nie uczestniczy	79	11	10	85
Poglądy polityczne				
Lewica	90	5	4	302
Centrum	81	12	7	280
Prawica	64	25	11	207
Trudno powiedzieć	57	18	25	240